

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

LN bodemstrategie

Gerrie Haenen

Ministerie LNV

Plantaardige Agroketens en
Voedselkwaliteit

15 november 2018

Bodemkwaliteit

Goede bodemkwaliteit voor hoogproductieve landbouw, en voor:

- duurzame voedselproductie, minder kunstmest en gwb nodig
- goede waterkwaliteit
- waterbuffering, klimaatadaptatie
- hogere biodiversiteit
- koolstofvastlegging, klimaatmitigatie

Goede landbouwbodems basis maatschappelijke opgaves en kringlooplandbouw

Kwaliteit landbouwbodems onder druk

Hoogproductieve landbouwsysteem druk op bodemkwaliteit:

- Bodemverdichting
45% ondergrond verdicht
- Organische stof
OS-gehaltes gemiddeld gelijk, zorg over stabiele deel in de bodem op termijn
- Bodemleven
Zorg over kwaliteit en kwantiteit
- Bodemdaling
Door bemaling en oxidatie veenlagen in veenweide en poldergebieden

Streefdoel

Alle landbouwbodems (1.8 mln ha) duurzaam beheerd in 2030

- Goede nutriëntenbalans
- Goede structuur, geen verdichting
- Gezond bodemleven

Bovendien extra koolstofvastlegging 1 Mton

Duurzaam beheer landbouwbodems

Bewerking

- minder of niet-kerende grondbewerking
- verlagen wieldruk

Teeltplan

- groenbemesters, vanggewassen
- maaivruchten (gras, granen) in rotatie

Bemesting

- dierlijke mest in plaats van kunstmest
- vaste mest of compost

Bodemprogramma

- Inspanningen met publieke en private partijen naar streefdoel
- niet alleen boeren, alle betrokkenen
 - niet alleen beter, maar ook anders doen

Vier actielijnen

- Kennis
- Beleid
- Agroketen
- Regionale waterketen

Kennis – schop in de grond

Van NPK naar brede bodemkennis in onderzoek en praktijk

- PPS duurzaam bodembeheer
- Klimaatconsortium, duurzaam bodembeheer en koolstofvastlegging
 - monitoring
 - meting C voorraad
 - praktijkpilots en demonstraties
 - verwaardingssystemen
- Groen onderwijs duurzaam bodembeheer en koolstofvastlegging
- Cursussen duurzaam bodembeheer en koolstofvastlegging

Beleid - rentmeesterschap

Duurzaam bodembeheer bevorderen en averechtse prikkels bijstellen

- Pachtbeleid en RVB
Duurzame pachtrelaties en voorwaarden duurzaam beheer.
- GLB
Boeren stimuleren en belonen voor duurzaam bodembeheer als maatschappelijke prestatie.
- Klimaatplan
Beperken emissie veenweidegebieden en verhogen OS in de bodem.

Agroketen – van grond tot mond

Van duurzaam efficiënt naar duurzaam integraal.

- Duurzaam bodembeheer basis kringlooplandbouw.
- Verwaarden duurzaam bodembeheer in de keten
Duurzame productiesystemen met nieuwe verdienmodellen.
- Kennis en innovatie
 - Bodemvriendelijke rassen, robuust, beworteling, vroeg oogstbaar
 - Lichtere en slimmere machines/apparatuur
 - Nieuwe teeltsystemen en stalsystemen.

Regionale waterketen - gebiedsgericht

Duurzame bodem is de basis voor een schoon water en beter bestand tegen droogte en hevige neerslag.

- Gebiedsgerichte projecten water en bodem
Meerjaren kennisprogramma bodem voor gebiedsgerichte initiatieven binnen DAW.
- Gebiedsgerichte aanpak bodemdaling
Nieuwe balans ontwikkelen in peilbeheer en teeltmogelijkheden om bodemdaling tegen te gaan.

Vervolg bodemprogramma

Met publieke en private partijen overeenkomst voor bodemprogramma:

- focus op streefdoel, alle landbouwbodems duurzaam beheerd 2030
- kennis (en data) delen
- ontwikkelen eenduidige en praktische instrumenten
- gebruik maken en aansluiten bij goede praktijkinitiatieven
- duurzaam bodembeheer economisch aantrekkelijk maken.

Acties en projecten van partijen afstemmen binnen programma

Doorkijk 2019

- opschaling praktijkpilots klimaat
- streefdoel uitwerken
- instrument bodemkwaliteit meting

Voorjaar grote bodembijeenkomst

Dank voor uw aandacht